

- **Algemeen: goede conjuncturele ontwikkeling in 1997**
- **BBP: economie groeit 3,3%**
- **Arbeidsmarkt: 1997 topjaar**

Algemeen

De Nederlandse economie heeft zich in 1997 goed ontwikkeld. De economische groei, afgemeten aan de volume-ontwikkeling van het bruto binnenlands product, bedroeg 3,3%. Dit groeicijfer ligt een half procentpunt boven het langjarig gemiddelde. Het is niet alleen de hoogte van de groei die aanspreekt. Opvallend is het evenwichtige karakter ervan en de relatief lange periode waarin de groei aanhoudt. Daarnaast hebben enkele incidentele factoren, waaronder de varkenspest, het stijgingspercentage van vorig jaar gedrukt. Het directe effect van de varkenspest op de jaargroei bedraagt ongeveer 0,3 procentpunt. De ontwikkeling op de arbeidsmarkt is opmerkelijk. Het aantal banen nam met meer dan tweehonderdduizend toe. Het aantal geregistreerde werklozen nam met 65 duizend af. De volumegroei van de gezinsconsumptie was het hoogst van de afgelopen zes jaar. De investeringen namen fors toe. De inflatie, afgemeten aan de ontwikkeling van de consumentenprijsindex, liep iets op maar bleef beperkt. De rente bleef historisch laag.

Bruto binnenlands product

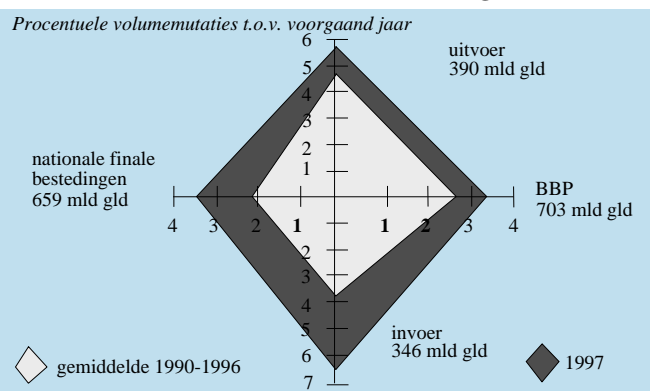
De groei van het bruto binnenlands product (BBP) komt voor 1997 uit op 3,3%; dat is even hoog als in 1996. De volume-ontwikkeling van het BBP geldt als de belangrijkste graadmeter van de economische groei. Op langere termijn bezien past het economische groeicijfer over 1997 in een vrij vlakke conjunctuurgolf. De groei in de periode 1990-1997 ligt iets boven die van de jaren tachtig. De groei in de jaren tachtig en negentig is lager maar stabielere dan in de voorgaande decennia; de afwijkingen rond het gemiddelde zijn relatief gering.

Drie belangrijke economische processen leiden tot het BBP. Het is allereerst de som van de toegevoegde waarden die in het productieproces worden gegenereerd. Via de bestedingenkant is het BBP gelijk aan de som van de consumptie, de investeringen en de uitvoer, verminderd met de invoer. De derde benadering loopt langs de inkomenskant: het BBP is ook gelijk aan de som van alle inkomens. In dit Conjunctuurbericht wordt verder ingegaan op de productie-benadering en de bestedingsbenadering.

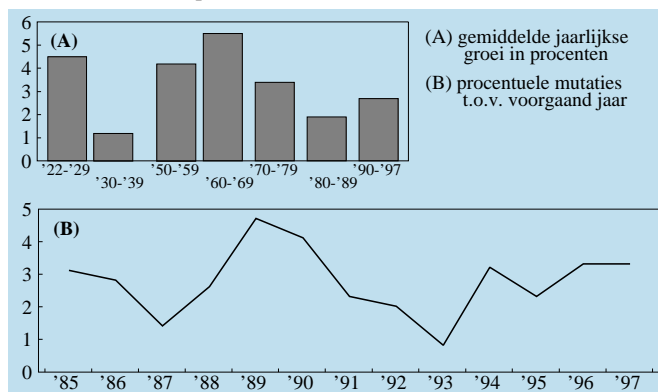
Arbeidsmarkt

De gunstige gang van zaken in de Nederlandse economie wordt weerspiegeld in het verder opleven van de arbeidsmarkt. De werkzame beroepsbevolking, het aantal mensen met een baan van minstens twaalf uur per week, kwam in 1997 gemiddeld uit op 6,4 miljoen. Dit aantal is 213 duizend hoger dan het jaargemiddelde van 1996. In drie jaar tijd steeg de werkzame beroepsbevolking met een half miljoen mensen. Driekwart van de werkgelegenheids-groei betrof mensen met een vast contract. Zowel het aantal zelfstandigen als het aantal mensen met een flexibel contract nam vorig jaar met ongeveer dertigduizend toe. De stijging van het aantal flexwerkers steeg in de periode 1994-1996 met gemiddeld bijna vijftigduizend per jaar. De flexibilisering van de arbeidsmarkt zet dus niet in hetzelfde tempo door. Vooral vrouwen profiteerden in 1997 van de groeiende werkgelegenheid. Het aantal vrouwen met een baan van minstens twaalf uur per week steeg vorig jaar met zo'n 135 duizend. Het aantal werkende mannen nam met bijna tachtigduizend toe.

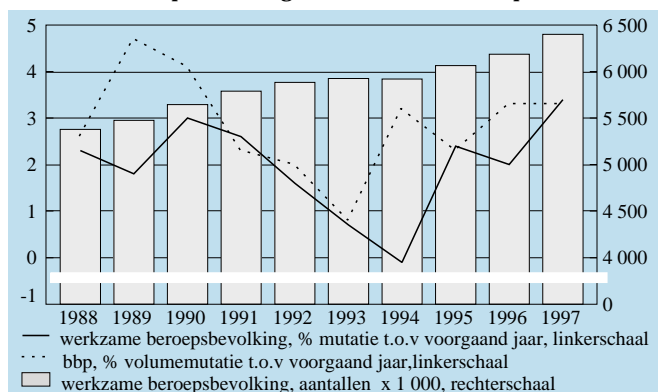
Groeidiamant, confrontatie middelen en bestedingen

Bruto binnenlands product (volume)

Werkzame beroepsbevolking en bruto binnenlands product

Kerngegevens ontwikkelingen in 1985-1997

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1985/97 gem 1)
Economische kernvariabelen (volume)														
Bruto binnenlands product	3,1	2,8	1,4	2,6	4,7	4,1	2,3	2,0	0,8	3,2	2,3	3,3	3,3	2,8
Invoer van goederen en diensten	6,3	3,5	4,2	7,6	6,7	4,2	4,1	2,1	-2,1	6,7	7,2	5,3	6,3	4,8
Consumptie	2,7	2,8	2,7	1,0	3,1	3,7	2,8	2,4	1,1	1,9	1,6	2,7	2,9	2,4
Overheid	2,4	3,6	2,6	1,4	1,5	1,6	1,5	1,7	1,5	0,6	0,6	1,2	2,1	1,7
Gezinnen	2,8	2,6	2,7	0,8	3,5	4,2	3,1	2,5	1,0	2,2	1,8	3,0	3,1	2,6
Voedings- en genotmiddelen	0,8	1,5	1,0	1,0	3,1	2,3	0,6	2,7	-0,3	1,7	1,9	2,1	1,3	1,5
Duurzame consumptiegoederen	4,1	5,1	3,4	-0,7	4,1	8,6	4,8	0,8	-1,6	1,8	1,3	3,4	4,7	3,1
Diensten en overige goederen	2,9	2,0	2,5	1,4	3,6	3,6	3,4	3,2	2,1	2,4	1,8	3,1	3,2	2,7
Bruto investeringen in vaste activa	7,0	6,9	0,9	4,5	4,9	1,6	0,2	0,6	-2,8	2,2	5,0	6,1	6,1	3,3
Bedrijven	9,0	9,3	0,7	4,4	5,6	0,9	-0,1	-0,4	-3,1	2,1	5,4	6,5	6,7	3,6
Overheid	-3,3	-7,2	2,2	5,1	0,5	6,7	2,4	7,4	-1,1	2,8	2,6	3,8	1,7	1,8
Uitvoer van goederen en diensten	5,1	1,8	4,0	9,0	6,6	5,3	4,7	2,9	1,5	6,7	7,1	4,5	5,8	5,0
Productie (volume)														
Landbouw, bosbouw en visserij	-3,2	9,0	-4,4	5,2	7,0	10,1	3,2	4,1	1,7	6,0	1,4	1,1	2,1	3,3
Delfstoffenwinning	9,3	-7,2	3,6	-11,4	4,4	-0,1	9,0	1,4	1,8	-1,0	0,7	10,5	-12,0	0,7
Industrie	2,8	2,5	1,4	3,6	4,4	3,3	0,4	-0,5	-1,8	6,1	3,2	1,5	4,4	2,4
Energie- en waterleidingbedrijven	-2,0	4,3	1,4	2,7	0,1	3,0	3,4	1,0	0,4	1,9	3,2	2,9	-0,5	1,7
Bouwnijverheid	0,6	2,9	2,2	9,7	1,5	1,5	-1,0	-3,1	-2,4	1,1	-1,2	0,9	5,3	1,4
Handel, horeca en reparatie	5,5	5,4	2,0	3,2	5,1	5,1	4,4	1,6	-1,4	2,0	3,3	2,9	3,9	3,3
Vervoer, opslag en communicatie	3,7	2,5	2,1	3,2	5,5	6,1	7,0	4,5	1,5	4,4	3,7	5,5	6,3	4,3
Financiële instellingen	2,6	2,2	1,6	1,5	3,9	-1,3	-2,2	0,6	0,0	1,4	-1,1	6,1	3,3	1,4
Overige diensten (excl. overheid)	2,9	3,4	3,0	2,5	5,1	5,0	3,1	3,2	2,8	2,9	3,5	3,2	4,2	3,4
Overheid en gesubsidieerd onderwijs	2,6	2,0	1,6	0,9	1,0	1,1	0,5	1,4	1,3	0,4	-0,3	0,3	1,3	1,1
Prijzen en lonen														
Consumentenprijsindex	2,3	0,3	-0,2	0,9	1,0	2,6	4,0	3,7	2,1	2,7	2,0	2,1	2,2	2,0
Productenprijzen industrie afzet	1,0	-10,2	-2,7	1,3	4,7	-0,6	0,4	-1,2	-1,9	0,8	2,7	1,3	2,8	-0,1
Aardolie, North Sea Brent (in \$ per barrel)	27,30	14,43	18,34	14,98	18,10	23,57	20,02	19,32	17,24	15,85	16,94	20,26	19,38	18,90
Cao-lonen particuliere bedrijven	1,3	1,4	0,4	0,8	1,4	3,0	3,6	4,2	3,3	1,6	1,3	1,9	2,2	2,0
Cao-lonen overheid	-1,0	0,6	1,4	0,3	1,7	3,7	3,1	3,2	2,4	1,0	1,0	1,1	2,3	1,6
Cao-lonen geprem. en gesub. sector	-0,1	0,1	0,7	1,0	1,9	4,0	3,0	4,0	3,6	0,8	0,4	1,5	0,1	1,6
Arbeidsmarkt														
Bevolking (x 1000)	14488	14567	14664	14760	14846	14947	15068	15182	15290	15381	15459	15523	15605	15060
Beroepsbevolking 15-64 jaar (x 1000)	5293	5515	5743	5867	5929	6063	6189	6296	6406	6466	6596	6681	6838	6145
Werkz. beroepsbev. 15-64 jaar (x1000)	.	.	5257	5378	5477	5644	5790	5885	5925	5920	6063	6187	6400	5811
Aantal vacatures (x 1000)	.	.	.	68	90	115	98	71	41	41	55	68	84	73
Geregistreerde werklozen (x 1000)	511	474	456	453	407	358	334	336	415	486	464	440	375	424
Idem, in % van de beroepsbevolking	9,7	8,6	7,9	7,7	6,9	5,9	5,4	5,3	6,5	7,5	7,0	6,6	5,5	7,0
Aantal uren uitzendkrachten	.	.	3	8	12	7	-7	-6	-10	20	28	21	15	8
Geld, krediet en rente														
Spaartegoeden	2	5	4	1	5	7	7	5	3	3	4	7	6	5
Verstrekt consumptief krediet	7	15	9	5	4	5	11	10	7	5	5	13	11	8
Verstrekt hypothecair krediet	18	22	6	2	1	-12	6	20	44	29	-5	45	29	16
Voorschotrente (%)	5,8	5,1	4,9	4,3	6,7	7,8	8,6	9,0	6,7	4,7	3,8	2,2	2,5	5,5
Daggeldrente (%)	6,3	5,8	5,2	4,4	7,0	8,3	9,0	9,3	7,1	5,1	4,2	2,9	3,1	6,0
Rendement op staatsobligaties (%)	7,3	6,3	6,3	6,1	7,2	9,0	8,8	8,2	6,3	6,7	6,6	5,7	5,2	6,9
Hypotheekrente (%)	7,8	7,0	7,0	6,9	7,6	8,8	9,3	8,8	7,5	7,3	7,1	6,3	5,8	7,5
Overige indicatoren														
Consumentenvertrouwen 2) (%)	-4	8	-1	2	13	4	-13	-14	-22	-7	4	1	15	-1
Economisch klimaat	17	21	-3	1	20	-3	-35	-36	-50	-14	6	-4	19	-5
Koopbereidheid	-17	-1	0	3	9	9	1	1	-3	-2	3	4	12	1
Productenvertrouwen industrie 2) (%)	2	-2	-2	1	4	3	-1	-4	-7	3	3	1	5	0
Betettingsgraad industrie (%)	84,5	84,3	83,9	84,9	86,0	85,7	84,2	83,2	80,7	83,6	84,4	83,9	84,8	84,2
Uitgesproken faillissementen	-14	-17	-15	2	-4	-4	16	24	27	1	-10	-5	-1	0

1) Het gemiddelde is berekend als rekenkundig gemiddelde van de jaarcijfers.
2) Saldo positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal.

Internationale gegevens 1985-1997

Procentuele mutaties t.o.v. het voorgaand jaar, tenzij anders aangegeven

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1985/1997 gem.
Bruto binnenlands product (volume)														
Nederland	3,1	2,8	1,4	2,6	4,7	4,1	2,3	2,0	0,8	3,2	2,3	3,3	3,3	2,8
Duitsland	2,0	2,3	1,5	3,7	3,6	5,7	5,0	2,2	-1,2	2,7	1,8	1,4	2,2	2,5
Frankrijk	1,9	2,5	2,3	4,5	4,3	2,5	0,8	1,2	-1,3	2,8	2,1	1,5	2,3	2,1
Verenigd Koninkrijk	3,8	4,3	4,8	5,0	2,2	0,4	-2,0	-0,5	2,1	4,3	2,7	2,3	3,3	2,5
Verenigde Staten	3,6	3,1	2,9	3,8	3,4	1,2	-0,9	2,7	2,3	3,5	2,0	2,8	3,8	2,6
Consumptie gezinnen (volume)														
Nederland	2,8	2,6	2,7	0,8	3,5	4,2	3,1	2,5	1,0	2,2	1,8	3,0	3,1	2,6
Duitsland	1,7	3,5	3,4	2,7	2,8	5,4	5,6	2,8	0,1	1,2	1,9	1,3	0,9	2,6
Frankrijk	2,4	3,9	2,9	3,3	3,1	2,7	1,4	1,4	0,2	1,4	1,7	2,1	0,6	2,1
Verenigd Koninkrijk	3,8	6,8	5,3	7,5	3,2	0,6	-2,2	-0,1	2,5	2,8	1,7	3,5	4,4	3,1
Verenigde Staten	4,7	4,0	3,1	3,9	2,3	1,7	-0,6	2,8	2,9	3,3	2,4	2,6	3,3	2,8
Consumentenprijsindex														
Nederland 1)	2,3	0,3	-0,2	0,9	1,0	2,6	4,0	3,7	2,1	2,7	2,0	1,4	1,9	1,8
Duitsland 1)	2,1	-0,1	0,2	1,3	2,8	2,7	3,6	5,1	4,5	2,7	1,8	1,2	1,5	2,3
Frankrijk 1)	5,8	2,7	3,1	2,7	3,6	3,4	3,2	2,4	2,1	1,7	1,7	2,1	1,3	2,8
Verenigd Koninkrijk 1)	6,1	3,4	4,1	4,9	7,8	9,5	5,9	3,7	1,6	2,5	3,4	2,5	1,9	4,4
Verenigde Staten	3,5	1,9	3,7	4,1	4,8	5,4	4,2	3,0	3,0	2,6	2,8	2,9	2,3	3,4
Valutakoersen in guldens														
Duitsland (mark x 100)	112,80	112,82	112,69	112,55	112,81	112,67	112,69	112,60	112,34	112,15	112,02	112,05	112,54	112,52
Frankrijk (frank x 100)	36,97	35,33	33,69	33,18	33,25	33,44	33,14	33,22	32,79	32,79	32,17	32,95	33,43	33,57
Verenigd Koninkrijk (pond x 1)	4,27	3,59	3,31	3,52	3,47	3,24	3,30	3,10	2,79	2,78	2,53	2,63	3,20	3,21
Verenigde Staten (dollar x 1)	3,32	2,45	2,03	1,98	2,12	1,82	1,88	1,76	1,86	1,82	1,61	1,69	1,95	2,02

1) Na 1995 volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex.

Productie: gunstige ontwikkelingen

De groei van de economie in 1997 (3,3%) is niet gelijkmatig over de bedrijfstakken verdeeld. Verleden jaar kende de delfstoffenwinning de grootste volumeafname van de toegevoegde waarde (-12%). Deze daling wordt met name veroorzaakt door het zachte weer vanaf de tweede helft van januari 1997, gecombineerd met de forse groeicijfers in 1996 (+10%). Overigens is een sterk wisselend groeibeeld voor deze bedrijfstak niet ongebruikelijk. Het gemiddelde groeicijfer over een langere periode ligt op 1%.

Ook de bouwnijverheid profiteerde in 1997 van de zachte februari-maand. Deze bedrijfstak had in 1996 erg te lijden van de extreem strenge winter. In dat jaar steeg de toegevoegde waarde slechts beperkt. In 1997 bedroeg de toename ruim 5%, het hoogste groeicijfer na 1988. Dit wordt deels verklaard door de toegenomen nieuwbouw van woningen.

De vervoer-, opslag- en communicatiebedrijven hadden in 1997 de grootste toename van de toegevoegde waarde (6,3%). Opvallend is dat deze bedrijfstak ook over een langere periode het hoogste groeicijfer heeft.

De industrie neemt in 1997 met 4,4% toe. In 1996 was dit groeipercentage nog 1,5%. Vooral voor de chemische industrie en de rubber- en kunststoffenindustrie is 1997 een goed jaar. De chemie, die in 1996 nog een daling van haar toegevoegde waarde kende, zag in 1997 de productie met ruim 7% toenemen.

Bestedingen: evenwichtige groei

Consumptie gezinnen

Het volume van de totale particuliere consumptie was vorig jaar 3,1% groter dan een jaar eerder. Dit groeicijfer ligt een fractie hoger dan het stijgingspercentage van 1996. Het is wel het op drie na hoogste van de afgelopen twintig jaar. Slechts in 1990 (4,2%), in 1989 (3,5%) en in 1978 (4,4) was de volumegroei groter. Dat laatste jaar markeert het einde van de uitbundige toename van de naoorlogse consumptie. De binnenlandse consumptieve bestedingen waren vorig jaar in volume 3,2% groter dan een jaar eerder. In dit cijfer zijn de bestedingen van buitenlandse toeristen in ons land wel, maar de uitgaven van Nederlandse toeristen in het buitenland, niet opgenomen. Deze binnenlandse consumptie kan in drie hoofdcategorieën worden ingedeeld. De grootste toename deed zich voor bij de consumptie van duurzame goederen. Aan deze meeste conjunctuurgevoelige categorie werd, gecorrigeerd voor prijsveranderingen, 4,7% meer besteed. Dit is ruim 1,5%-punt boven het langjarig gemiddelde. Vooral huishoudelijke apparaten, computers en doe-het-zelf-artikelen waren in trek. De consumptie van voedings- en genotmiddelen bleef, met een stijging van 1,3%, wat achter bij de groei in de drie voorgaande jaren. Het stijgingspercentage van vorig jaar komt nagenoeg overeen met het langjarig gemiddelde. Het volume van de bestedingen aan diensten en overige goederen, veruit de grootste categorie, was vorig jaar 3,2% groter dan een jaar eerder. Vooral aan vervoer en communicatie, aan de horeca en aan financiële diensten is flink meer besteed. De groei in deze categorie ligt 0,5%-punt boven het langjarig gemiddelde.

Investerings

Het volume van de bruto investeringen in vaste activa was vorig jaar 6,1% groter dan in 1996. Dit groeicijfer is gelijk aan het stijgingspercentage van 1996. In de periode 1991-1993 werden elk jaar volumedalingen geregistreerd. In de groeicijfers van de typen van activa zijn in de

jaren 1996 en 1997 wel grote verschillen te constateren. De investeringen in vervoermiddelen, die in 1996 nog daalden, namen vorig jaar het meest in volume toe (11,8%). Eenzelfde beeld deed zich voor bij de investeringen in woningen: deze groeiden amper in 1996, terwijl dit type in 1997 de grootste toename kende uit de jaren negentig (6,8%). In 1996 was de groei van de investeringen vooral te danken aan het meest conjunctuurgevoelige type investering: die in machines e.d. De volumestijging was toen bijna 12%; vorig jaar was de groei met 5,2% een stuk bescheidener.

De toename van de investeringen door de overheid bleef vorig jaar ver achter bij de groei van de bedrijfsinvesteringen.

In- en uitvoer

De volumegroei van zowel de invoer als die van de uitvoer van goederen en diensten overtroffen verleden jaar de stijgingspercentages van 1996. De laatste vier jaar laten de import en de export een forse groei zien.

Inflatie: gematigde ontwikkeling

De inflatie, afgemeten aan de ontwikkeling van de consumentenprijs-index, ligt gemiddeld over 1997 op 2,2%. Vooral de kosten van huisvesting, water, elektriciteit en gas zijn aanzienlijk toegenomen ten opzichte van 1996 (4,5%). Dit heeft een flinke invloed op het totale inflatiecijfer omdat deze posten samen ruim een kwart van het gemiddelde huishoudensbudget beslaan.

In de tweede helft van de tachtiger jaren was de inflatie laag. In 1987 werd zelfs een daling van het prijsniveau gemeten. In 1990 trad een kentering op. De inflatie liep in dat jaar op naar een kleine 3% en bleef in de daaropvolgende vier jaar rond dit percentage schommelen. Pas in 1995 vond er weer een omslag plaats. De laatste drie jaar ligt de toename van het prijspeil rond de 2%. Al met al kan over de periode 1985-1997 gezegd worden dat Nederland een zeer beheerste inflatieontwikkeling heeft. De spreiding tussen het laagste (-0,2%) en het hoogste (4,0%) inflatiepercentage is zowel historisch als internationaal gezien gering. Deze beteugeling van de inflatie wordt vaak aangemerkt als één van de drijvende krachten achter het succes van het Poldermodel.

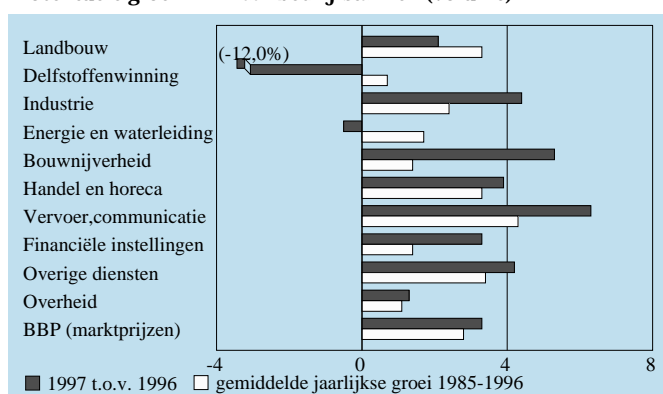
Geld en krediet: 1997 topjaar op hypotheekmarkt

In 1997 is voor ruim 106 miljard gulden aan nieuwe woninghypotheek ingeschreven. Dit is een stijging van 29% ten opzichte van 1996. In totaal zijn vorig jaar 537 duizend woninghypotheek ingeschreven. Het is voor het eerst dat het aantal hypotheek boven een half miljoen uitkomt. Ruim één derde van deze hypotheek betreft bestaande hypotheek die tegen nieuwe voorwaarden worden overgesloten. De totale uitstaande hypotheekschuld bedroeg eind verleden jaar 428 miljard gulden.

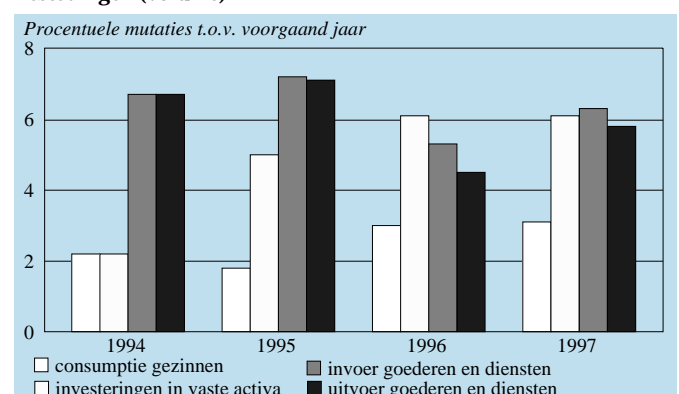
De gemiddelde hypotheekrente in 1997 ligt op 5,8%. Dit is het laagste niveau sinds 1965. Ook de andere drie in het Conjunctuurbericht opgenomen rentepercentages liggen in 1997 op een laag niveau. Mede door deze lage rente is er verleden jaar wederom fors meer consumptief krediet verstrekt (11%). Per huishouden werd in 1997 gemiddeld een kleine vierduizend gulden aan consumptief krediet opgenomen.

Mutaties hebben betrekking op de overeenkomstige periode van het voorgaand jaar, tenzij anders vermeld.
Verbeterde cijfers worden niet als zodanig gekenmerkt.
Afsluitdatum gegevensverwerking: 23 februari 1998.

Procentuele groei BBP naar bedrijfstakken (volume)

Bestedingen (volume)

FOCUS

● **Werk, werk, werk**

De gunstige ontwikkeling van de Nederlandse economie in de afgelopen jaren heeft de creatie van arbeidsplaatsen tot grote hoogte opgestuwd. In het afgelopen jaar hebben ruim 200 duizend mensen een baan gevonden. Er zijn met deze recordgroei van de werkzame beroepsbevolking een aantal trends op de arbeidsmarkt zichtbaar.

De geregistreeerde werkloosheid is in 1997 gedaald met 65 duizend tot een gemiddelde van 375 duizend personen. De geregistreeerde werkloosheid als percentage van de beroepsbevolking bedroeg vorig jaar 5,5%, het laagste percentage van de afgelopen vijf jaar.

Onder de 200 duizend nieuwkomers op de arbeidsmarkt bevinden zich werklozen, schoolverlaters en ook bijzonder veel herintredende vrouwen. Er is hier sprake van een duidelijke trend: de arbeidsdeelname van vrouwen is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Ook de flexibele arbeidsrelatie neemt de laatste jaren een hoge vlucht. Wel lijkt de flexibilisering van de arbeidsmarkt in 1997 zich in een iets minder hoog tempo voort te zetten. De uitzendbranche blijft zich explosief ontwikkelen. Ook hier doen zich afnemende, maar nog steeds hoge, groeicijfers voor.

De recordgroei van het aantal werkzame personen heeft voorsnog niet geleid tot breed gevoelde spanningen op de arbeidsmarkt. Eind september 1997 stonden er 82 duizend vacatures open bij bedrijven. Dat is weliswaar een flinke toename ten opzichte van een jaar daarvoor, maar uit de cijfers blijkt ook dat de dynamiek op de arbeidsmarkt voldoende is om die vacatures te vervullen. Overigens is de stijging van het aantal vacatures vergeleken met de vorige periode van hoogconjunctuur tot nu toe bescheiden. Er zijn natuurlijk deelmarkten, zoals informatici en technisch personeel, waar wel degelijk flinke tekorten zijn.

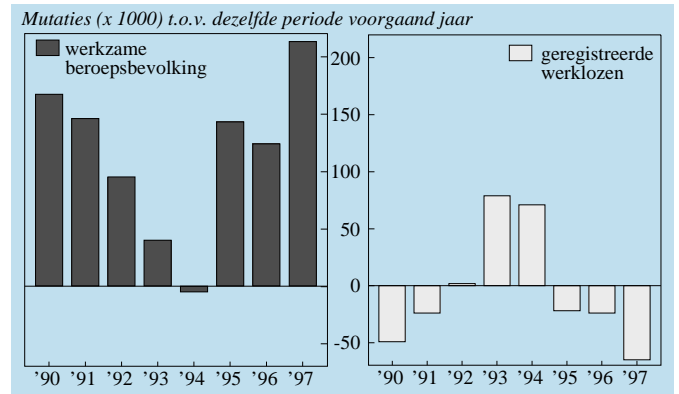
INTERNATIONALE ONTWIKKELINGEN

● **Economische ontwikkeling van Nederland analoog met die in de VS en het VK**

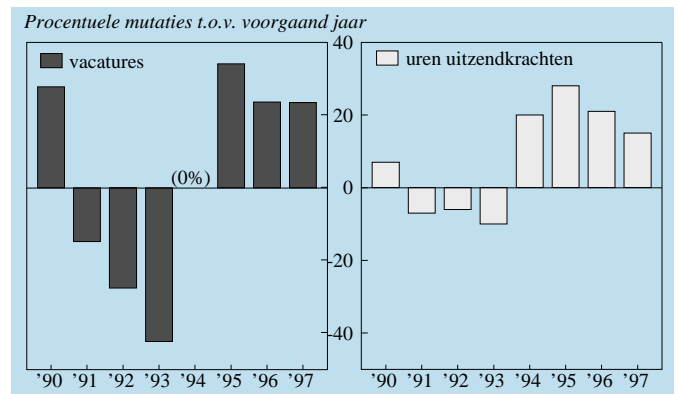
De ontwikkeling van de economie in Nederland toont in 1997 een zekere gelijkenis met die in de Verenigde Staten (VS) en het Verenigd Koninkrijk (VK). De volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP) van boven de drie procent in deze landen wordt vooral gedragen door een toename van de gezinsconsumptie en de investeringen. In Duitsland en Frankrijk daarentegen ligt de stijging van het BBP op een lager niveau en is juist de uitvoer de motor achter de economische bedrijvigheid. Mede door de hoge economische groeicijfers neemt het aantal banen in Nederland, de VS en het VK flink toe. Ons land spant in 1997 de kroon met een toename van ongeveer 200 duizend banen, een stijging van ruim 3%. De VS en het VK volgen met stijgingen van ongeveer 2%. In Frankrijk neemt de werkgelegenheid amper toe en in Duitsland is het aantal banen zelfs met 1,5% afgenomen.

De inflatie in ons land komt voor 1997 volgens de geharmoniseerde consumentenprijsindex uit op 1,9%. De onderlinge verschillen in de inflatiepercentages zijn de laatste jaren aanzienlijk kleiner geworden. Het verschil tussen de vijf landen met de hoogste en de laagste inflatie bedroeg in 1990 nog bijna 7%-punt. Verleden jaar was dit verschil afgenomen tot 1%-punt. De geharmoniseerde prijsindex over 1997 wordt gebruikt bij de beoordeling welke lidstaten voldoen aan het criterium van prijsstabiliteit voor toetreding tot de Economische en Monetaire Unie (EMU). Om te kunnen meedoen mag de inflatie van een land niet meer dan 1,5% boven het gemiddelde van de drie landen met de laagste percentages liggen. De drie Europese landen met de laagste inflatie zijn vorig jaar Oostenrijk, Ierland en Finland, alle drie met 1,2%. Het toelatingspercentage ligt derhalve op 2,7%. Hierdoor heeft ons land met 1,9% zich ruimschoots voor de inflatienorm gekwalificeerd. Griekenland is met een geldontwaarding van 5,4% het enige land van de vijftien EU-landen dat hieraan niet voldoet. De valuta van het VK, de VS, Frankrijk en Duitsland zijn in gulden gemiddeld in 1997 duurder geworden. Met name het Engelse pond en de Amerikaanse dollar zijn fors in waarde gestegen. In het tijdvak 1985-1997 zijn deze twee valuta en de Franse franc echter gemiddeld goedkoper. Door de koppeling van de gulden aan de Duitse mark blijft de onderlinge waarde van deze twee munten in deze periode natuurlijk gelijk.

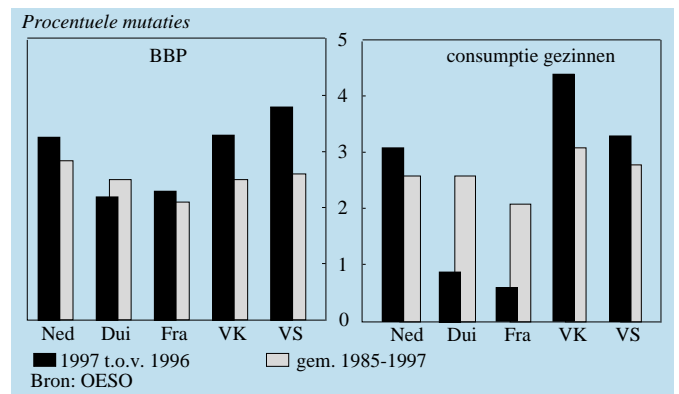
Werkzame beroepsbevolking en geregistreeerde werklozen

Vacatures en uren uitzendkrachten

Bruto binnenlands product en consumptie gezinnen (volume)

Consumentenprijsindex en valutakoersen

